

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 36.

Cenzurat.

PRIMUL MECENATE AL EPARHIEI CLUJULUI

Distinsul fiu al bisericii noastre, dl *Dr. Eugen Nicoară*, director al spitalului din Reghin, s'a înscris între cei dintâi citori-mireni ai Eparhiei noastre.

Prin gestul său — unic în felul lui în istoria Eparhiei noastre — și-a eternizat numele său și al părintelui său, *Grigorie Nicoară*, fost preot, — prin o faptă, care iese din cele obicinuite — și îl înalță alături de Emanuel Gojdu, de Dumitru Andronic, de Alexandru Lebu și de Dr. Ioan Mihău, generoșii întemeietori de fundațiuni cu scopuri culturale și de progres național.

Și până aci vrednicul prezident al „*Frăției Ortodoxe Române* din tractul Reghin, alesul deputat sinodal și congresual și prezidentul despărțământului Astra din Reghin, a dat dovezi despre sufletul lui mare, despre vredniciei neîntrecute și despre dragoste către înaintare și progres, — însă prin actul iscălit la 16 Septembrie, în fața Episcopului nostru *Nicolae*, ctitorul Eparhiei, și în fața tuturor fruntașilor noștri din Reghin, s'a întrecut pe sine și a pricinuit Episcopului nostru un nou prilej de bucurie și de triumf, în calea ce o face pentru consolidarea Eparhiei noastre.

Slăvit să fi — Domnule Dr. Eugen Nicoară — slăvit să-ți fie numele Tău și al părintelui Grigorie, în memoria căruia ai făcut darul cel princiar, și model de iubire de biserică și neam să fi tuturor celor ce le-a dat Dumnezeu avere și situație. Munca Ta va fi chivernisită cu îngrijire și scrupulositate și generațiile ce vor beneficia din dreapta Ta muncă — vor împleți cununii de flori pe mormântul Tău, atunci când Te va chema Dumnezeu la sine, — care dorim să fie târziu, foarte târziu, peste zeci de ani, ca să vezi însuși și să te bucuri de fapta măreață, care ai săvârșit pentru Eparhia al cărei fiu distins ești — și care-ți va răsplăti pentru încrederea pusă în ea, cu prinosul recunoștinței și stimei eterne.

Dar să lăsăm să vorbească Actul:

Nr. 347/1934.

not. publ.

Act notarial public.

Noi subsemnatul Dr. Eugen Truția, notar public în Reghin, la cererea Domnului Dr. Eugen Nicoară, medic primar, director de Spital, ne-am transportat la locuința sa aflătoare în comuna urbană Reghin, Str. Averescu, unde fiind prezenți numitul Domn Dr. Eugen Nicoară și soția sa născută Dr. Manglitz Maria precum și repre-

zentarea Episcopiei ortodoxe române a Clujului, Vadului și Feleacului, cu sediul în Cluj, Str. Iuliu Maniu Nr. 36—38, P. Sf. Sa Episcopul Nicolae Ivan și subst. secretarului Eparhial Laurențiu Curea, domnul cassar al Consistorului Ioan Cioara, și unde Domnul Dr. Eugen Nicoară a cerut ca să instrumentăm în act notarial public, următoarele sale:

LITERE FUNDAȚIONALE

Art. I.

Eu, Dr. Eugen Nicoară, după ce — cu ajutorul Atotputernicului Dumnezeu, — am izbutit, prin numeroase greutăți și prin enorme sacrificii, să zidesc prin munca mea și prin cheltuiala mea un spital în Reghin, realizând astfel o operă de patriotism pentru populațiunea covârșitor românească din acest ținut de care sunt legat prin origine și sânge, dar o operă și de umanitarism pentru alinarea suferințelor celor loviți de soartă, — îmi îndrept primul meu gând de adâncă recunoștință spre Sfânta noastră Biserică strămoșească, care a fost scut și apărare nu numai părinților și bunicilor mei preoți, dar a fost și sprijinul meu, ajutându-mă la terminarea studiilor mele universitare prin acordarea bursei din fundațiunile Gojdu și Trandafil, și drept prinos de recunoștință memoriei acelor care m'au ajutat în marea mea nevoie să fac medicina, am hotărât definitiv și prin aceste litere declar că:

Spitalul ridicat de mine în orașul Reghin, județul Mureș, cuprins în cartea funduară a comunei Reghin [cf. Nr. 2877, cu Nr. ord. A—1, cu Nr. topogr. 347 cu 1 jugh. 1570 stj. pătr. cu semnarea nouă topogr. 347/2, cu toate clădirile, supraedificatele (edificiul principal, pavilionul de izolare, edificiul administrației dela intrare, grajdurile și celelalte supraedificate de gospodărie), cu instalațiunile de încălzire centrală, de apeduct și electricitate, îl donez Episcopiei Ortodoxe a Clujului, Vadului și Feleacului, constituind o fundațiune de binefacere sub denumirea regretatului meu părinte „Fundațiunea Preot Grigorie Nicoară“.

Art. II.

Administrația și reprezentarea acestei fundațiuni se face cu pline puteri de către organele Episcopiei: Episcopul și Consiliul Eparhial din toate timpurile, care este obligat ca din venitul curat al fundațiunii, până sunt eu în viață, din 30% la sută, să dea anual câteva burse elevilor și studenților ortodocși și anume cu preferință descendenților harnici și vrednici moralicește și intelectualicește ai regretatului meu părinte Grigorie Nicoară, și în al doilea rând și studenților vrednici ortodocși români, originari din protopopiatul Reghinului, iar dacă nu ar fi astfel de solicitanți, să dea burse școlarilor din județul Mureș și din Epar-

Dr. Eugen Nicoară

Spitalul din Reghin, dăruit Eparhiei noastre.

hia noastră. Cât timp voi fi eu în viață voi face parte de drept din comisiunea care va judeca aceste burse, iar după moartea mea protopopul ort. din toate timpurile a protopopiatului Reghinului va face parte din comisiune.

Având însă în vedere, că din căsătoria mea nu s'a născut nici un copil, și țin de prezent sub creșterea mea băiatul prietenului meu decedat Dr. Traian Chirileanu cu numele Traian Chirileanu de religie ortodoxă, doresc ca în caz dacă aș muri înainte de a-și fi terminat toate studiile, să fie luat în considerare din partea Administrației și reprezentarea acestei fundațiuni, spesele survenite cu terminarea studiilor acestui copil.

Iar restul de 70% al venitului curat, deocamdată stă la dispozițiunea mea și va servi spre acoperirea datoriilor mele, pe care le-am contractat în timpul edificării spitalului și spre asigurarea existenței mele, ne mai având altă avere cu venituri suficiente. Iar dacă aș muri eu întâi, soția mea va primi, din cota de 70% a venitului curat, un ajutor lunar, care să fie egal cu plata unui medic primar de spital, care ajutor însă nu poate trece peste cota de 70% a venitului net realizat din fundațiune.

Venitul curat va rezulta după scăderea din venitul general impozitelor și taxelor. Întreținerea în completă și continuă bună stare a edificiilor, a dependințelor, a tuturor instalațiunilor și a îngrădirilor va fi executată de chiriaș — pe cheltuielile sa, fiind obligat prin contract la executarea reparațiunilor an de an (altfel cheltuielile fiind extrem de minimale), făcându-se riguros controlul cel puțin de 2 ori la an. Acest control va fi încredințat mie până sunt în viață, iar după aceea protopopului ortodox din Reghin și supravegheat de un delegat al Consiliului eparhial.

Întrucât după moartea mea, soția mea s'ar mărita din nou, renta ei viageră i se va reduce la jumătate.

După moartea mea și a soției mele și cota de 70% a venitului fundațiunii va sta la dispozițiunea Consiliului Eparhial cu scopul de a da an de an, atâtea burse, după normele amintite mai sus școlarilor vrednici de orice grad, câte vor putea suporta veniturile fundațiunii prin o înțeleaptă și binechibzuită chiverniseală și întrebuințare, după ce se va face un ajutor de 10% anual din venitul net pe seama bisericii ort. din Reghin și a protopopului acestui tract.

Episcopia donatară este totuși îndreptățită, ca la un timp oportun și dacă crede de avantajos, judecat astfel de Consiliul Eparhial eventual, să vândă spitalul, cumpărând în Cluj (ori aiurea) un imobil necesar acolo, dar și în acest caz se vor menține condițiunile de mai sus cu privire la distribuirea venitului fundațiunii.

Art. III.

Până sunt în viață îmi rezerv dreptul de a putea face pe acest imobil pe spesele mele bineînțelese, orice edificări, cari ar fi necesare eventual, în viitor chiar în interesul spitalului. Iar în grădina spitalului să-mi construiesc un mormânt modest pentru vecinica odihnă a mea și a soției mele, aici aproape lângă altarul muncii noastre neobosite de zi și de noapte, luptând cu vrăjmașii credinței și a fericirii omenești.

Art. IV.

Fundatorul Dr. Eugen Nicoară se învoiește, ca dreptul de proprietate asupra imobilelor descrise mai sus — fără altă întrebare a sa și pe cheltuielile sa, să se întabuleze în favoarea Episcopiei ortodoxe Române a Clujului-Vadului-Feleacului, cu titlu de donațiune, făcându-se despre instalațiunile spitalului un inventar separat, prin care se predau donatoarei.

Art. V.

Episcopia ort. română a Clujului este legată de a supraveghea și existența acestui spital, care servește necesitățile vitale a unui ținut românesc, și a interveni în toate timpurile la forurile competente, ca la conducerea spitalului să fie numiți medici români și buni creștini, și eventual și atunci să rămână în mână românească conducerea, când s'ar schimba destinațiunea clădirei.

Art. VI.

Fundatorul Dr. Eugen Nicoară având o convențiune reciprocă în senzul celor de mai sus cu soția sa Maria Nicoară, pentru evitarea oricărui inconvenient, soția Dr. Maria Nicoară declară, că este în deplin acord cu cele cuprinse în acest act, ceea ce adevărește prin semnarea proprie.

Art. VII.

Episcopia donatară primește aceasta donațiune și se obligă a respecta pentru totdeauna voința întemeietorului acestei fundațiuni, intrând în drepturile sale cu data de 1 Ianuarie 1935, respectând contractul cu județul Mureș, care expiră la 1 Mai 1935, când va încheia un nou contract după normele indicate de donator prin formularul prezentat.

Drept care subsemnatul notar public, am dresat acest act notarial, pe care l-am citit și interpretat părților, pe care părțile, fiind conform întocmai cu voința lor, l-au aprobat și iscălit în prezența noastră.

Reghin, la 16 (saisprezece) August 1934 (Una mie nouă sute treizeci și patru).

Dr. Eugen Nicoară, medic primar s. s. **Maria Dr. Nicoară** s. s.

Nicolae Ivan, Episcopul Clujului s. s. **Ioan Cioara**, secretar subst. s. s.

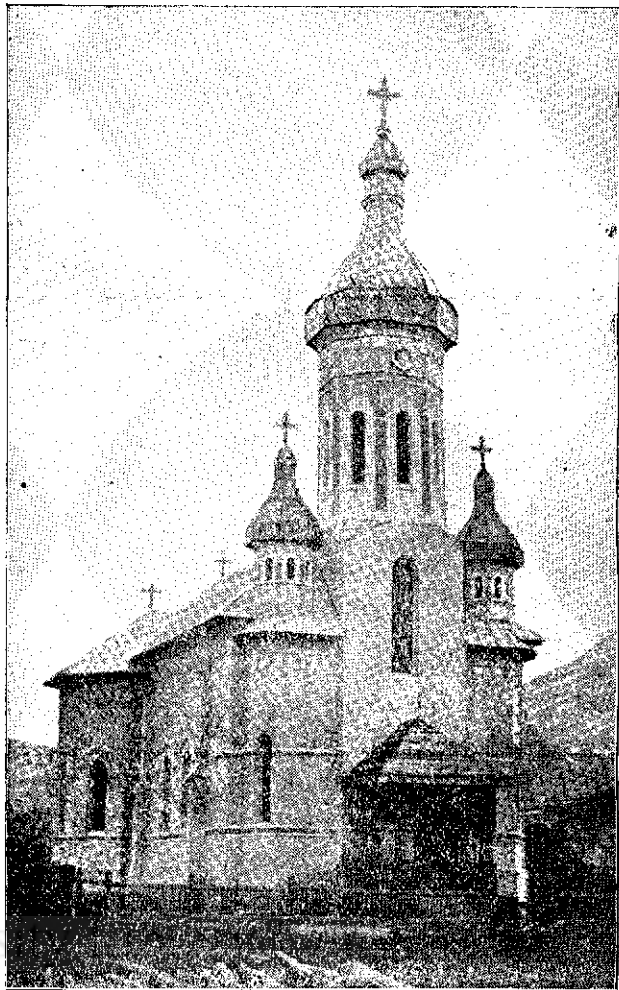
(L. S.) s. s. **Dr. Eugen Truția**, notar public.

Sfințirea bisericii din Săcelul Maramurășului.

În cadrul unor festivități deosebit de impunătoare s'a săvârșit Sămbătă în ziua de 8 Septembrie sfințirea bisericii celei noi din Săcel. O operă de o importanță covârșitoare a săvârșit vrednicul preot Vasile Magdău prin ridicarea acestei biserici, de o frumusețe cuceritoare.

prezentant al evreilor. Tuturor le-a răspuns P. Sf. Sa, îndemnându-i să respecte credințele altora, să respecte rânduiala țării și să se pună cu toții în serviciul desinteresat al statului nostru național românesc.

Pe tot parcursul drumului de-a-lungul satului, mai bine de trei km.

Biserica ort. rom. din Săcel (Maramurăș)

P. Sf. Sa episcopul nostru neputând săvârși însuși actul sfințirii a delegat pe P. Sf. Sa episcopul armatei Dr. Ioan Stroia, care însoțit de Păr. asesor consistorial Dr. Sebastian Stanca și Dr. Orest Bucevschi, a sosit în Sighet Vineri seara, fiind întâmpinat la gară de o mare mulțime de cetățeni ai orașului. Întru întâmpinarea P. Sf. Sa ieșit la marginea județului dl prefect Gavril Mihali și dl protopop Mihai Muntean, cari ne-au însoțit dela gara Dragoș-Vodă până la Sighet.

În gara din Sighet am fost binevenți de primarul orașului, de episcopul bisericii ortodoxe, comandantul gării noi colonel Popescu și vicarul bisericii gr.-catolice. P. Sf. Sa le-a răspuns în cuvinte alese, mulțumind pentru frumoasa primire.

Dela gara din Sighet s'au atașat la noi protopopul Alexe Latiș din Baia-mare și protopop Mihai Muntean și am plecat pe valea Izei direct spre Săcel. Din cauza depărtării de 63 km. am înnoptat pe drum ajungând abia la ora opt și jumătate la destinație.

În hotarul comunei ne-a întâmpinat un banderiu de 40 călăreți în frunte cu episcopul bisericii noastre și muzica militară dela Satu-mare. La intrarea în comună am fost așteptați de o mulțime de săteni cu lămpioane. Ne-au binevenit primarul comunei, preotul gr.-cat., și un re-

toate ferestrele locuințelor erau luminate.

În fața bisericii celei noi sub o frumoasă poartă triumfală ne aștepta o mulțime imensă de popor din toate satele din jur în frunte cu 12 preoți îmbrăcați în odăjdii. Preotul locului Vasile Magdău oferă P. Sf. Sa crucea și evanghelia și rostește o cuvântare emoționantă de binevențare, la care P. Sf. Sa răspunde laudând dragostea de limbă și lege și sacrificiile credincioșilor din această comună pentru noul loc de închinare.

Ne-am îndreptat apoi la biserica veche unde s'a făcut serviciul divin prescris de tipic.

A doua zi, Sămbătă dimineața, au sosit din Sighet și din comunele din jur un număr însemnat de intelectuali, în frunte cu prefectul județului Gavril Mihali, col. Popescu, prof. Patachi, prof. Baiecu și alții.

Cu un fast deosebit de impunător s'a făcut apoi încununarea bisericii, ungerea cu unt de lemn și mir și stropirea cu apă sfințită de către P. Sf. Sa asistat de 14 preoți. Intrând în biserică s'a sfințit altarul cu ceremonialul prescris și pe urmă s'a servit Sf. Liturghie.

La sfârșitul Liturghiei a rostit P. Sf. Sa episcopul o predică mișcătoare care a stors lacrimi din ochii multor credincioși, amintind de suferințele de mucenici ale credincio-

șilor acestei biserici pentru ortodoxie.

Terminându-se actul solemn al sfințirii, publicul s'a adunat la casa parohială, unde P. Sf. Sa a ținut o scurtă recepție prezentându-se la P. Sf. Sa delegații autorităților județene, ale plasei, ale comunei, preoțimea tractului și organele de conducere ale parohiei.

În sala primăriei s'a oferit apoi o masă copioasă oaspeților. Au cuvântat P. Sf. Sa episcopul Dr. Ioan Stroia pentru P. Sf. episcop Nicolae Ivan, dl asesor cons. Dr. Sebastian Stanca pentru administrația jud. și în special dl prefect G. Mihali, care răspunde închinând pentru P. S. Sa episcopul militar. Prof. L. Patachi ca reprezentant al presei aduce elogiul preotului local Vasile Magdău pentru

frumoasa realizare a bisericii celei noi. Preotul răspunde făcând un istoric al suferințelor și martirajului suferit de credincioșii ortodocși ai acestei parohii, acum 34 de ani, cea dintâi parohie ortodoxă din Maramurăș, și mulțumește tuturor factorilor și persoanelor cari i-au dat mână de ajutor întru desăvârșirea operei începute de d-sa.

Cu sentimente de înălțare sufletească a plecat apoi după masă P. Sf. Sa episcopul cu însoțitorii săi la Sighet.

Laudă și cinstic se cuvine preotului local Vasile Magdău pentru ostenețele sale întru ridicarea acestui lăcaș de închinare și restaurare a credinței străbune în acest ținut de glorioasă pomenire istorică.

Serbările dela Sarmisegetuza.

In prezența Suveranului, a guvernului și a unei imense asistențe de vr'o 50,000 de oameni — s'au desfășurat Dumineca trecută, 9 Septembrie c. la Sarmisegetuza cele mai grandioase serbări naționale din câte s'au văzut în anii din urmă.

Se știe, că **Institutul de studii clasice din Cluj** a început încă din anii trecuți săpături arheologice, cari acum au luat proporții mari prin grija M. S. Regelui și din inițiativa dlui Gh. Tătărescu, șeful guvernului. Scopul acestor lucrări este să desgroape glorioasa cetate daco-romană, și aducând la lumina zilei stadionul strămoșilor noștri, să-l transforme într'un loc de mari manifestațiuni naționale și sportive sub denumirea de „Daciade“, cari se vor ținea aici periodic. Această idee minunată aparține bărbatului de stat, cult și de mare talent, care este G. Tătărescu. Țara întreagă a aplau-

dat acest gând înălțător, în frunte cu Regele Țării, venit anume la praznicul de Duminecă, să prezideze și să rostească cuvinte vibrante, de o rară putere și înțelepciune. „Aici în această vale frumoasă a Hațegului — a spus Suveranul — ne-am întrunit astăzi ca să afirmăm încredințat mai puternic, că nu suntem cutropitori ai acestor locuri, ci că suntem demni urmași ai acelor, cari au trăit aici din vecie. Opera aceasta este cu atât mai înălțătoare, cu cât este o operă ideală, care leagă trecutul cu viitorul“.

Cei cari au avut norocul să fie de față la aceste sărbări de Duminecă, au avut o zi din cele mai fericite. Căci în toate sufletele a vibrat puternic și neobicitățile mândria de neam și încrederea desăvârșită în viitorul strălucit al Patriei românești, clădită pe temelii splendide ale vieții daco-romane din plaiurile noastre.

„Astra“ la Târgu-Murăș.

Adunarea generală a Astrei, ținută la T.-Murăș în zilele de 9 și 10 Septembrie c. a fost și de astădată o adevărată manifestație națională a conștiinței românești din Ardeal. Totul îți reamintea frumusețea adunărilor de pe vremuri, cu solemnitatea și însuflețirea lor cuceritoare. Intelectuali și țărani strânsi în număr covârșitor, au trăit două zile de bucurii și nădejdi neîntrecute cu privire la rosturile „Astrei“. **Cortegiul etnografic**, la care au participat vr'o 50 de sate, reprezentând într'o ordine și disciplină serioasă, arta și ocupațiile țărânilor noastre, a încântat privirile tuturor și a impresionat puternic mai ales pe Ungurii din oraș, așa de neîncredători în forțele spirituale românești.

Această desfășurare sărbătorească de valori și posibilități naționale s'a îmbinat admirabil

cu discuțiunile teoretice puse la ordinea zilei. Marele nostru savant dl profesor **Sextil Pușcariu** a conferențiat despre *perspectivele culturale ale Ardealului*, arătând cu autoritatea-i neîntrecută problemele, cari se pun Astrei spre rezolvare înțeleaptă, cum sunt: îndrumarea sănătoasă a tineretului intelectual și a țărănilor cu tendințe de evadare spre viața destructivă din periferia orașelor. A elogiât apoi „Astra“ pentru cele două publicații periodice „Gând românesc“ și „Revue de Transsilvanie“, cari sunt atât de utile pentru interesele noastre naționale, cum și ideea frumoasă de a reedita „Enciclopedia Română“ în proporții demne de importanța ei culturală, spre a nu mai rămânea și în această privință în urma țărânilor vecine, mai mici decât România. O deosebită amploare au luat

desbaterile în jurul altor două probleme de actualitate, anume: *organizarea social-economică a satelor și școlile țărănești* — ajungându-se la concluzii de o extremă importanță pentru activitatea de mâine a „Astrei“. Organizate în mod sistematic și cu o programă realistă, adaptată strict la nevoile regionale — școlile țărănești vor deveni splendide instrumente de îndrumare practică a satelor noastre.

S'a judecat foarte cuminte, când s'a propus înființarea unei *regionale a Astrei pentru Să-*

cuime, care să se însărcineze cu elaborarea planului și mijloacelor de romanizare a satelor înstrăinate. Schița prezentată la T.-Murăș, este o indicație prețioasă pentru nădejdi ce le punem cu toții în activitatea de mâine a Astrei.

La propunerea dlui prof. Gh. Bogdan Duică, adunarea generală a votat o moțiune prin care solicită eliberarea *fundațiunii Gojdu* sechestrată la Budapesta.

Adunarea generală s'a închis într'o atmosferă înălțătoare.

Pentru Fundațiunea Gojdu.

— Glasul Țării. —

Se știe, că de ani de zile se duc tratative cu Budapesta de către Guvernele noastre, pentru ridicarea sechestrului și lichidarea litigiului artificial provocat de Unguri în privința *Fundațiunii Gojdu*. Vecinii noștri au pus mereu pedici, cerând compensații inadmisibile. Asociația generală F. O. R. văzând acest șantaj nedemn a pornit o puternică mișcare în tot Ardealul și Banatul, organizând întruniri și strângând zeci de mii de moțiuni, cari au fost prezentate Ministerului de externe. Dl Nic. Titulescu a promis, că va face totul ca soluțiunea cea bună să nu mai întârzie.

La acțiunea F. O. R-ului să adaugă acum și atitudinea bărbătească luată de două mari

instituțiuni naționale, Astra și Uniunea generală a avocaților, cari în congresele lor recente ținute la T.-Murăș și Oradea, luând cunoștință de situația *Fundațiunii Gojdu*, au cerut cu energie și unanimă hotărâre, ca Guvernul nostru să lichideze conflictul, salvând interesele naționale deosebite, legate de această instituție culturală.

Prin aceste două moțiuni a vorbit însaș Țara, conștientă de drepturile și idealurile ei, nesocotite de vecinii dușmănoși. Sperăm, că de acum tergiversările vor înceta, șantajele vor fi frânte, iar noi vom reîntra în posesiunea patrimoniului, de atâta vreme confiscat cu ură și reacredință.

Un învățat român despre predică.

Distinsul profesor universitar dl Ion Simionescu, laic pasionat pentru Biserică și rosturile ei, adânci în viața noastră națională, tipărește în pagina religioasă a „Universului“ un frumos articol intitulat „Cazania“. Aflăm mișcați, că reputatul nostru savant, în cursul peregrinărilor sale prin țară, intră cu plăcere în Biserică citind poporului ascultător din vechile exemplare de Cazanii. Și efectele sunt surprinzătoare, mai ales, că domnia sa intercalează în text aceluși bune și rele din comună, actualizând astfel învățăturile din slova bătrână dela strană. În același timp însă, autorul face și o serie de observații în legătură cu predică preoților, pe cari ținem să le reproducem pentru utilitatea lor:

„Dela o vreme încoace, mai ales în Capitală, dar și în multe orașe, numeroși predicatori iscusiti, țin cu talent atenția credincioșilor. Îi ascultă cu plăcere; câteodată deșteaptă interes. Prea adesea, însă, predicile se restrâng la subtile argumentări dogmatice ori se mărginesc la trecutul depărtat din istoricul credinței creștine. La unii predicatori sfârșirea de a rămânea în domeniul subtilităților nu se observă. Sunt meșterii vorbirii. La cei mai mulți însă, pozițiile sunt vizibile. Ese la ivală

slaba lor pregătire. În cazul acesta predică nu-și atinge scopul.

Dar mai este ceva. În năzuința de a rămânea legat în cadrul curat al religiei, mulți neglijează realitatea în care funcționează biserica. Ea are și menirea doar de a influența mediul omenesc.

Deosebirea de procedare se poate simți și la noi. Nu e de mult de când am avut ocazia să ascult pe un eminent preot, predicând la o slujbă ocazională pentru pomenirea unor binefăcători. Era o împletitură atât de meșteșugită între motive evanghelice și cele reale, de toate zilele, încât înainte-mi se afla cu adevărat sămănătorul ce încearcă din plin să arunce sămânța faptelor bune. Morala creștină se confunda cu cea laică. Realitatea vieții nu forma o lume aparte de învățăturile evanghelice. Preotul se confunda cu dascălul mulțimii. Predică își ajungea scopul.

Dacă în lumea orășenească, de presupus cultă, predică rămasă la subtilități dogmatice poate fi urmărită mai cu atenție, la sate ea este de prisos rostită.

Preoții din sat au nevoie deci de o pregătire mai adâncită pentru ținerea predicilor; se cere o exercitare mai îndelungă pentru această manifestație a lor, mai grea poate decât

cea curat preoțească. Vorbele lor trebuie să fie alese pe înțelesul mulțimii. Altfel oamenii stau stană de piatră cu ochii îndreptați la preot, dar porțile auzului care duc la suflet rămân închise.

În religie e la fel cu ceea ce se obișnuiește în știință. Este un meșteșug, uneori natural adese însă câștigat prin exercițiu, să știi a „vulgariza știința”, adică să redai adevărul

științific altfel decât în haina rigidă a savantismului. Așa e și cu predica.

Pe de altă parte ea nu se poate restrânge numai la lămurirea cuvintelor din evanghelie; socotind biserică și ca școală a mulțimii, exemplificările trebuiesc luate, în bine și în rău, din viața țării ori a statului. Atenția ascultătorilor devine mai îndată; morala mai ușor înțeleasă; urmările ei mai temeinic înfipite“.

INFORMAȚIUNI

Serviciile divine și predici la bisericile din Cluj. *Duminică, 16 Sept., la Catedrală:* Prot. Dr. Seb. Stanca, cons. eparh., Pr. I. Cioara, Pr. Fl. Mureșanu și protodiacon Dr. I. Vasca. Predică Pr. Fl. Mureșanu. — *La biserică „Sf. Nicolae“:* Pr. I. Cociuban și diacon V. Bogdan. Predică Pr. I. Cociuban. — *La biserică „Coborrea Duhului Sfânt“:* Prot. N. Vasiu și arhidiacon Dr. O. Bucevschi. Predică Prot. N. Vasiu.

Congresul Uniunii femeilor române. El a avut loc Duminică trecută în Chișinăul Basarabiei, prezidat de venerabila președintă d-na Maria Baiulescu din Brașov. Congresul a fost un prilej de sărbătoare și înfrățire românească acolo în capitala fraților noștri desrobiți pe veci din urgia moscovită. S'au desbătut o serie de chestiuni interesante privind cu menirea femeilor în cadrul larg al Statului național.

Moțiunea, ce s'a votat la sfârșit cu mare însuflețire, preconizează numeroase mijloace pentru refacerea sănătății mamei și copilului dela țară cu ajutorul societăților feminine, îndrumarea morală a tineretului feminin, reclamarea unei „ore a femeii“ la Radio, lupta pentru obținerea drepturilor politice și a tuturor drepturilor civile etc.

Congresul a servit de sigur apropierea sufletească dintre provincii, contribuind la unitatea vieții noastre de stat. Faptul că congresistele au apărut în minunate costume naționale, înfățișând o mare variație după finuturi, a impresionat adânc țărânilor băștinași. Efectul practic nu va întârzia să se producă și acolo.

Caritatea publică. În numărul din urmă al Telegrafului Român, profesor Dr. D. Stăniloae redactorul gazetei, tipărește un articol substanțial despre „organizarea carității publice“. Arătând că în trecut ea a fost în atribuția Bisericii, cunoscând epoci de mare înflorire, atât în Bizanț cât și în viața principatelor române, socotește cu drept cuvânt, că ar trebui să se revină la această frumoasă tradiție. Fiecare centru eparhial să aibă una din importante instituții de caritate, (d. p. azile, orfelinate, internate, spitale etc.) Propaganda pentru o asemenea operă cum și strângerea fondurilor ar putea fi făcută cu izbândă de către „Oastea Domnului“ încheie autorul. Salutăm ideea, care merită atențiunea tuturor centrelor noastre bisericesti. Exemplul îl dă și aici tot eparhia Clujului, prin ctitoria impre-

sionantă a distinsului medic Dr. Eug. Nicoară dela Reghin.

Proces cu catolicii. Primăria orașului Timișoara a fost silită să facă proces ordului piariștilor de acolo, care refuză să restituie clădirile liceului piarist, internatul și un mare teren, în valoare totală de 20 milioane Lei — proprietarul lor fiind orașul Timișoara. Primăria — bine lămurită în materie de referatele dlui prof. univ. Onisifor Ghibu și Gh. Plopu fost consilier la Casație — a cerut și a obținut rectificarea dreptului de proprietate în Cărțile Funduare. Piaristii au făcut apel la Tribunal, fiind apărați de cunoscutul fruntaș maghiar E. Gyárfás. Pentru oraș s'au oferit să pledeze gratuit o serie întreagă de distinși avocați în frunte cu dl Mihail Grosșianu. După debateri lungi, Tribunalul a pronunțat sentința în favoarea orașului Timișoara. Faptul a produs o excelentă impresie în opinia publică românească.

Erori inadmisibile. În pagina religioasă a ziarului Credința din București citim o informație bizară. A nume se spune, că preoții capitalei au avut o consfătuire în vederea organizării comitetelor parohiale. Foarte bine. Dar ziarul adaugă: „s'a ajuns — următor politiceii urâte — să facă parte din aceste comitete și femeile“. Ce profundă ignoranță! Căci femeile pot fi alese în aceste comitete, chiar în virtutea art. 54 din Statutul Bisericii ortodoxe. Sfătuim să se citească acest Statut măcar atunci, când se scrie despre instituțiile bisericesti. Altfel erorile sunt prea grave.

Furturi în Biserici. De câțva timp înregistrăm furturi dese săvârșite în Bisericile noastre de către răufăcători necunoscuți. Zilele trecute s'a produs iarăș o spargere în Biserica ortodoxă veche din Cluj, furându-se banii din cutia săracilor. Rugăm autoritățile polițienești și pe această cale să dea mai multă atențiune locașurilor de închinare, întărind paza necesară în jurul lor, spre a fi ferite de asemenea profanări regretabile.

Amatorii de portofolii. Lumea serioasă se întrecăbă nedumerită, ce înseamnă această cascadă de știri, cari abundă de câțva timp în presă relativ la remanieri ministeriale inexistente? Dându-și seama, că cel puțin guvernul de astăzi se bucură de o stabilitate reală, aceste reportagii cu tendințe alarmiste, i se par suspecte și imaginare. Așa și este. Căci numai naivii nu înțeleg, că ele urmăresc

senzaționalul politic, așa de căutat la noi, susținute copios și de atâția amatori de portofolii. Când însă printre aceștia se vâra și anumite figuri dubioase, cari trăesc numai din intrigă și trădare, schimbându-și fără scrupule stăpânii, indiferența se preface în revolta. Acești profitori odioși să nu întindă coarda prea tare, căci opinia publică este dispusă să reacționeze.

Presa italiană nu mai susține revizionismul maghiar. Ziarul *Lavoro* din Genua publică un articol senzațional, care a trezit ecouri neașteptate în străinătate. Se spune anume, că Italia va propune un nou *pact dunărean*, la care să adere toate statele succesoare Austro-Ungariei, apoi Italia și Polonia. Scopul acestui pact este consolidarea păcii și strângerea legăturilor economice dintre aceste state. Planul italian tinde: să asigure independența Austriei, să înlăture întoarcerea Habsburgilor și să zădărnicească mișcarea revizionistă.

E întâia oară, când presa din Italia schimbă frontul și afirmă despre revizionismul maghiar, că este inoportun și înseamnă o primejdie pentru toată lumea.

Ne bucurăm, că adevărul își face drum și cauza cea dreaptă a României va fi recunoscută pretutindeni.

Noul an școlar. Azi Duminică 16 Septembrie s'a deschis noul an școlar, în mod solemn, în toate școlile din cuprinsul țării. Elevii au asistat la liturghie și slujba pogorării Duhului sfânt, preoții le-au ținut predici despre însemnătatea școlii, iar directorii le-au vorbit despre carte și obligațiunile oficiale ce le au. Sperăm, că anul acesta va însemna o refacere morală a tineretului nostru.

Ignoranță bisericască. Citim în pagina religioasă a unei foi mai mici din capitală informația ciudată, că prefectura județului Vlașca ar fi înființat zece posturi de preoți în câteva comune. Ne întrebăm, cum este posibil să se facă asemenea erori, când se știe, că în conformitate cu legea Bisericii, posturile de preot se creiază de către Consiliul eparhial. Probabil gazeta a vroit să spună, că s'au dat ajutoare materiale pentru înființare, ceea ce este cu totul altceva.

BIBLIOGRAFIE

„Hristos în Școală“. Subt acest titlu atât de mult grăitor ne oferă dl Dumitru Călugăr, catehet în Sebeș-Alba, întâiul volum din *Manualul catehetului ortodox pentru Școala primară*.

Dar „Hristos în Școală“ nu e numai un titlu, ci e un inepuizabil program și un ideal întru a cărui realizare trebuie să se nizuiască toată strădania dascălească: să ai în școală pe cel mai mare pedagog și învăță-

tor al sufletului omenesc — începând cu sufletul copilăriei până la cea mai de pe urmă licărire.

Hristos în Școală — este piatra unghiulară a zidirii sufletelor în palat al fericirii — și Hristos în Școală este pavăza de toată întristarea și scârba ce a început să sufle ca un duh rău al uciderii, al desfrânării și a toată răutatea, peste școala noastră.

Dacă din viața multor familii și aproape din umanitatea vieții sociale — de stat nici nu mai facem pomenire — Hristos este alungat tot mai înafară — prin Școală să-I redăm iară Lui-și viața familiei și a Societății, începând de acolo de unde neprihănirea este pământul mai prielnic acestei semințe — adică din Școala primară.

În ajutorul acestei sfințitoare misiuni și răspunderi ce-i revine catehetului, dl D. Călugăr ne aduce prețioasa sa lucrare.

Cartea cuprinde 162 lecții model dezvoltate pentru primele 4 clase primare și alcătuite după toată arta științei pedagogice moderne — în cari toarnă toată dragostea sa de a-L aduce pe Hristos Domnul de față în Școală, înlesnind plinirea acestui ideal tuturor aceluia, ce vor fi însufleții de asemenea răvnă.

Lecțiile sunt deosebite după clase — cu un plan analitic la fine și întocmite conform programei analitice, dar într-o formă și o îngrijire captivantă, deși sunt destinate nu ca lecții pentru elevi, ci pentru catehet, le citești cu o deosebită plăcere și cu interes, atât de minunat a realizat și mai minunata inspirație de a ne pune în mână și nouă catehetilor un prețios îndreptar, al instrucției catehetice.

O neîntrecută valoare ce o întâlnești dela *Sfatul bun* al primei lecții până la cea din urmă este evidentă verificare experimentală — lecțiile nu sunt plâsmuirii în fața fictivului. În deosebi în lecțiile pentru clasa întâia — elementele principale ale adevărilor și poruncilor evanghelice sunt îmbrăcate în haina unor istorioare cari fac accesibile pentru micii elevi, lucrurile uneori chiar greu de prins.

Materialul programei analitice îl completează cu cântări liturgice și alte rugăciuni, pe notație.

În sfârșit multe lucruri de sinceră prețuire și laudă se pot spune despre cartea dlui D. Călugăr, prin care aduce un imens serviciu învățământului religios.

Totuși o observație: în lecțiile pentru clasa III și IV se putea utiliza mai multă lectură biblică.

Nu pot lăsa fără un cuvânt și partea tehnică ireproșabil executată — totul concurând în a face din manualul catehetului ortodox o minunată carte, ce se recomandă prin ea însaș tuturor preoților și profesorilor de religie.

Pr. Fl. Mureșanu.

*

Autorii cari doresc să li se anunțe lucrările și să li se facă recenzii sunt rugați a trimite câte un exemplar la redacție, însă pe numele directorului nostru.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

